

**ПРОЈЕКАТ ОЖИВЉАВАЊЕ
ПИРОТСКОГ ЋИЛИМА**

**ВЕШТЕ РУКЕ
УМЕТНИЦА** | Стр. 6.

**ТКАЉА ЧУВАЈУ
ТКАЧКИ ЗАНАТ**

ПРОЈЕКАТ ОЖИВЉАВАЊЕ ПИРОТСКОГ ЋИЛИМА

Веште руке уметница ткаља чувају ткачки занат

Пиротски ћилим, као уметнички производ са заштитеним географским пореклом, налази се на Националној листи нематеријалног културног наслеђа. И данас је актуелан, интригантан и аеома тражен. Међутим, друга страна медаље је да у "Ћилимграду" има све мање ћилимарки. Како би сачувао ткачки занат, град Пирот је финансијски подржао пројекат оживљавања пиротског ћилима и подстакао чланице удружења ткаља да своје знање и вештине, поред разбоја пренесу и млађим генерацијама.

Удружење ткаља Пирот основано је пре десетак година са циљем да кроз колективни рад сачувају и одрже старе занате, као што је ткање пиротског ћилима. Најле као самостално удружење а кроз пројекат оживљавања пиротског ћилима који је подржао град Пирот 2021 године раде као ћилимарска радионица у оквиру Техничке школе Пирот.

—Уз подршку Града Пирота и Етно мреже, Удружење је добило средства и кренуло са једном радионицом која је била најпре током пета недељу дана као део Етно мреже и подршке пиротском ћилиму. Потом је рађена пробна возија радионице коју је Град такође подржао са извесним средствима и покушао да дефинишемо, мапиремо број ткаља који тренутно ради у Пироту. Све је то урађено због пројекта који се наговештава и који још увек није конкретно прихваћен. То је пројекат израде одређених ћилима за Хилендара. Чека се одговор од Хилендара, упућеном предлогу у виду графичког формата шта може да се уради. После тога приступиле се одабиру самосталних ткаља које требају да раде на том пројекту. Други део овог пројекта је радионице ткања где би се жене и млађо и старије обучавале било за рад, односно додатни доходак, било за то да раде из хобија, јер је то део нашег живота,

наше традиције, што је изузетно подржано сада од Града —казала је Славица Јовановић, председница Удружења и дугогодишња ткаља.

Удружење броји 8 сталних ткаља док је број чланица и симпатизера велики. Председница Удружења Јовановић, нада се да ће овај пројекат пружити незапослене жене које ће кроз рад на очувању традиције повећати свој

кућни буџет. Битан предуслов за развој ћилимарства је развој сточарства као привредне гране и довољна количина вуне као сировине.

—Материјал набављачи у самом Пироту. Искључиво радимо од рунске вуне и имамо поседионицу Костеко која ради врло квалитетну вуну. Ту је и Спектар бојациска радња која ради са бојама и која има традицију дугу пет-

наестак година. Пиротски ћилим све боје кресе, али се у последње време све више ради са црвеном бојом —истакла је Јовановић.

Светлана Манић своју ткачку каријеру започела је у дванаестог години у Пиротској ћилимарској задрузи Понишавље Пирот. Како истиче све је мање интересовања за учење овог заната.

—Има ко да купи, али нема да ради. Да вам кажем право овај занат нико неће да ради. Има које сам учила код кући, где имам разбој. Кад неко дође, ја прихватим. Које су млађе жене, без посла, треба да се прихвате овог заната, јер тако имају нешто бар не седе без ичега кући — казала је Светлана.

Шездесет трогодишња Зорица Делчев, од малена, поред мајке ткаље била је укључена у процес стварања ћилима. Са жељом да изатка први самостални ћилим, прикључила се Уружењу ткаља Пирота како би

обновила знање стечено у детињству.

—Много сам поносна на мој рад. Мени је сада интересантно, није ми захтевно уопште. Са сваким редом, ја сам се сликала за успомену. Када сам завршила одмах сам слике послала ћерки и сину да виде шта је мама урадила. У шездесет и три године мама се учинешто. Мој прихтер треба да им послужи да увек може нешто ново да се научи, да се не плаше нових ствари —казала је Делчев.

Звук тупице на вертикалном разбоју исти је као некада, али су веште руке које пребрајају жице и промичу нити све старије. Од јуна 2003. године пиротски ћилим као производ заштићен је од стране Завода за интелектуалну својину, а на основу Закона о географским ознакама порекла. То наслеђе за Унескову листу треба сачувати као важан део културног идентитета српског народа.

В.Ђ.

